

Inspektion af Anstalten for domfældte i Ilulissat den 6. juni 2011

OPFØLGNING

Dok.nr. 12/00245-24/PH

Indholdsfortegnelse

Ad 2.3.	Projekter og planer	3
Ad 2.6.	Observationscelle	5
Ad 2.8.	Besøgsrum	5
Ad 4.1.	Arbejde.....	7
Ad 4.2.	Undervisning og anden godkendt aktivitet.....	7
Ad 5.	Fritid	8
Ad 7.3.	Talsmandsordning	9
Ad 7.4.	Aviser og bøger	11
Ad 8.5.	Lidt om sagerne	13
Ad 8.6.1.	Den overtrådte bestemmelse	16
Ad 8.6.2.	Hjemlen for den ikendte foranstaltning	18
Ad 8.6.3.	Andre bestemmelser.....	19
Ad 8.6.4.	Bevisbedømmelse	20
Ad 8.7.	Kompetence.....	21
Ad 8.9.	Sanktionen	24
Ad 8.10.	Indberetning	30
	Opfølgning	31
	Underretning	32

Den 26. juni 2012 afgav jeg en endelig rapport om ombudsmandens inspektion den 6. juni 2011 af Anstalten for domfældte i Ilulissat. I rapporten bad jeg om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning modtaget en udtalelse af 14. februar 2013 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen. Bilagene omfatter dels udtalelser fra direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland, dels udtalelser fra den dengang fungerende direktør for Kriminalforsorgen i Grønland, der var tiltrådt i tilknytning til, at direktøren havde meddelt, at han havde valgt at fratræde sin stilling. Det drejer sig om udtalelser af 22. august 2012, 5. oktober, 8. november, 7., 12., 14. og 17. december 2012 samt 7. februar 2013. Den 1. juli 2013 tiltrådte en ny direktør.

For så vidt angår Kriminalforsorgen i Grønlands besvarelse i e-mail af 8. november 2012 har direktoratet bemærket, at den til dels vedrører både Anstalten for domfældte i Ilulissat og Anstalten for domfældte i Sisimiut.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 2.3. Projekter og planer

Det var besluttet at udvide (bl.a.) Anstalten for domfældte i Ilulissat, herunder med faciliteter til beskæftigelse og fritid, og der var etableret midlertidige beskæftigelsesfaciliteter for de indsatte i anstalten.

Jeg bad Direktoratet for Kriminalforsorgen om at konkretisere indholdet af den del af projektet om udbygning af anstalten, der omfattede etablering af faciliteter til beskæftigelse mv.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”I forhold til beskæftigelse af de domfældte vil der i forbindelse med udvidelsen af anstalten blive etableret værkstedslokaler i stueetagen. Beskæftigelsesfaciliteterne opdeles i tre lokaler med et træværksted, et værksted til ben- og stenslibning samt et større lokale, som kan anvendes mere fleksibelt i forhold til beskæftigel-

sen af de domfældte. I kælderetagen etableres et nyt undervisningslokale, hvor der kan beskæftiges 6-7 domfældte/tilbageholdte ad gangen. Lokalet vil tillige kunne bruges i forbindelse med behandling.

I forhold til fritidsfaciliteter vil der i forbindelse med udvidelsen ske en forbedring af de nuværende fællesfaciliteter for de domfældte. Der vil således blandt andet blive etableret et selvforplejningskøkken som de domfældte tillige kan benytte i forbindelse med fritidsaktiviteter. Herudover vil der ske en udvidelse af det nuværende motions- og fritidslokale med ca. 30 m².”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Under inspektionen blev det oplyst, at anstalten havde et ”langtidsprojekt” med indretning af kælderen, efter at den store olietank er fjernet derfra.

Jeg bad om nærmere oplysninger om dette projekt.

Direktoratet har herom oplyst følgende:

”Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at projektet vedrørende indretning af annekskælderen fortsat er igangværende. Kriminalforsorgen har oplyst, at siden ombudsmandens inspektion er den store olietank blevet fjernet og gulvet er blevet rensat. Næste skridt er at få det store rørs vinkel ændret, så der bedre kan laves gulv. Kriminalforsorgen har desuden oplyst, at det herefter er planen, at dørens placering skal ændres samt at der skal lægges en kloakledning. Kriminalforsorgen har oplyst, at denne del af projektet vil kræve en særbevilling, hvorfor direktoratet ikke på nuværende tidspunkt kan oplyse en dato for fuldførelsen af projektet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen kan hertil oplyse, at direktoratet på nuværende tidspunkt ikke har modtaget en ansøgning om en særbevilling til sidstnævnte projekt.”

Jeg har noteret mig det oplyste om, hvad der er sket vedrørende dette projekt siden inspektionen i 2011 og projektets status på nuværende tidspunkt.

Ad 2.6. Observationscelle

På inspektionstidspunktet var der ikke en fastmonteret briks i observationscellen. Det blev oplyst, at anstalten ikke havde turdet bore hul i gulvet til fastmontering af en sådan briks, da cellen er forsynet med gulvvarme.

Da direktoratet i brev af 8. juni 2012 havde understreget, at observationscellen ville blive bragt i orden i forbindelse med udvidelse af anstalten, og da observationscellen kun havde været brugt tre gange, siden den blev indrettet i 2006, foretog jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at der er monteret en seng i observationscellen, som er identisk med de observationscellesenge, der anvendes i Danmark.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Døren til cellen var en almindelig dør forsynet med håndtag, lås og to skudrigler på den udvendige side. Døren åbnede udad. I døren var der en stor rund stålplade (ca. 15 cm i diameter) med flere (større) huller. Det blev oplyst, at der havde været glas for indkigget, men at det var blevet smadret af en indsat, og at stålpladen var midlertidig. Det blev også oplyst, at der skulle sættes en ny dør i. Under ombudsmandens inspektion den 3. juni 2011 af Anstalten for domfældte i Sisimiut blev det oplyst, at kriminalforsorgen var ved at foretage en generel undersøgelse af døre til observationsceller, og at kriminalforsorgen var opmærksom på, at kighullet burde være mindre.

Jeg bad om at få oplyst om, der var sat en ny dør i til observationscellen, og i så fald om indkigget i denne dør er mindre og forsynet med brudsikkert glas.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at der er sat en ny dør i til observationscellen med et mindre, brudsikkert glas. Døren er magen til politiets detentionscelledør.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.8. Besøgsrum

Besøgsrummet fremstod velholdt og rent, men på grund af den kombinerede anvendelse af lokalet til besøgsrum og kontor fremtrådte det ikke så hyggeligt, som et be-

søgslokale bør fremtræde. Jeg henviste herved til § 3 i Kriminalforsorgen i Grønlands bekendtgørelse nr. 1174 af 7. december 2009 om adgangen til besøg til indsatte i kriminalforsorgens institutioner og § 27 i kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 1176 af samme dag om tilbageholdte, hvorefter besøgslokaler så vidt muligt skal være indrettet på en sådan måde, at "der skabes en naturlig og venlig besøgsatmosfære".

Da jeg gik ud fra, at der er behov for et særligt lokale til brug for Kriminalforsorgen i Frihed i anstalten, og da der ikke var flere lokaler til rådighed under de nuværende bygningsmæssige forhold, gav det mig dog ikke anledning til at foretage mig mere.

Jeg henviste i den forbindelse til min anmodning ovenfor om at få konkretiseret den del af projektet om udvidelse af anstalten, der omfattede lokaler til beskæftigelse mv. Hvis projektet ikke omfattede mulighed for at adskille besøgsrum og kontor til Kriminalforsorgen i Frihed, bad jeg om at få oplyst, om det havde været eller ville blive overvejet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at der i forbindelse med den planlagte udvidelse af anstalten vil blive etableret et særskilt besøgsrum med tilhørende visitationsrum. Der vil endvidere blive etableret særskilte toiletter i tilknytning til besøgs- og visitationsfaciliteterne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Der var kondomer tilgængelige i lokalet. De lå i vindueskarmen. På ombudsmandens spørgsmål om adgang til lagner blev det oplyst, at de indsatte selv kan medbringe laggen.

Jeg henledte opmærksomheden på, at Direktoratet for Kriminalforsorgen i et brev af 5. november 2004 til kriminalforsorgens institutioner i Danmark om forbedring af besøgsforholdene har anført, at besøgslokaler skal være indrettet med et skab med kondomer og engangslagner – så indsatte og deres besøgende har adgang til dette (i alle tilfælde) uden kontakt til personalet.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at der nu er opsat et skab med engangslagner og kondomer, som er frit tilgængelige for alle indsatte og deres besøgende.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.1. Arbejde

Efter inspektionen har anstalten som tidligere nævnt fået opsat et midlertidigt værksted til beskæftigelse af de indsatte i anstalten. Under inspektionen blev det oplyst, at beskæftigelsen i dette værksted ville bestå i sløjd og husflid, og at der også var bestilt de nødvendige maskiner til dette arbejde.

Jeg bad om oplysning om, hvor mange indsatte der kan være beskæftiget i dette værksted. Jeg bad også om at få oplyst, hvordan det går med beskæftigelsen af de indsatte i dette værksted.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at værkstedet kan beskæftige fem indsatte ad gangen. Hvis flere ønsker at deltage, indeles de indsatte i hold.

Kriminalforsorgen har endvidere oplyst, at der på nuværende tidspunkt er beskæftiget fem indsatte fast i værkstedet under ledelse af anstaltens pædagogiske assistent.

Herudover har kriminalforsorgen oplyst, at værkstedet er meget populært, samt at der blandt andet fremstilles små slæder og smykker samt udføres små reparationer af anstaltens ejendele, langliner til fiskeri samt reparationer af anstaltens slæder.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.2. Undervisning og anden godkendt aktivitet

På tidspunktet for inspektionen i 2003 af anstalten var det ikke muligt for de indsatte at modtage undervisning i anstalten, men kun uden for anstalten. De indsatte kan nu modtage undervisning i anstalten, og det blev oplyst, at mange af de indsatte modtager undervisning under opholdet i anstalten.

Jeg bad om at få oplyst, om der siden inspektionen i 2003 var sket ændringer i de indsattes mulighed for at deltage i undervisning uden for anstalten.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at indsatte, der ifølge kriminalloven kan få tilladelse til udgang, kan deltage i undervisning uden for anstalten. På tidspunktet for

kriminalforsorgens udtalelse var der to indsatte, der deltog i undervisning uden for anstalten.

Kriminalforsorgen i Grønland har videre oplyst, at det er kriminalforsorgens klare indtryk, at mulighederne for indsattes deltagelse i undervisning uden for anstalten er blevet bedre, og at udgangsansøgninger med henblik på uddannelse uden for anstalten så vidt muligt imødekommes.

Indsatte, der ikke har mulighed for udgang, tilbydes undervisning i anstalten af en folkeskolelærer fra den lokale folkeskole. Undervisningen foregår i fælleslokalet og omfatter seks timer om ugen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Anstalten har tre pc'er til brug for de indsatte, der er placeret på de enkelte afdelinger. De indsatte har ikke adgang til internettet, men kan bruge pc'erne til spil (i fritiden) og tekstbehandling.

Jeg bad om at få oplyst, om der anvendes pc i undervisningen.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at der ikke anvendes pc i undervisningen, da der kun er én pc i hver afdeling, men at vagtpersonalet i nogle tilfælde har undervist indsatte i brugen af pc i hovedbygningen.

Jeg anbefaler, at det overvejes at benytte pc i undervisningen, som det sker i kriminalforsorgens institutioner i Danmark, således at undervisningen gøres mere tidssvarende.

Ad 5. Fritid

Indsatte, der har opnået tilladelse til udgang, har mulighed for at deltage i aktiviteter uden for anstalten. Ifølge husordenen er der tale om forskellige sportsaktiviteter, og under inspektionen blev det oplyst, at de indsatte kan benytte byens sportshal.

Ved sidste inspektion af anstalten blev det oplyst, at de indsatte også havde mulighed for at blive medlem af de forskellige foreninger i byen, hvis de har udgang, og at indsatte uden udgangstilladelse efter omstændighederne kunne få en speciel udgang med henblik på at kunne dyrke deres interesse(r).

Jeg bad om at få oplyst, om de indsatte stadig har mulighed for at deltage i andet end sportsaktiviteter uden for anstalten.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at indsatte, der har tilladelse til udgang, har mulighed for at deltage i forskellige alkoholfrie arrangementer i byen, f.eks. foredrag, film, kirkegang og bibliotek.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad om at få oplyst, hvilke fysiske aktiviteter de indsatte har mulighed for at lave på gårdtursarealet, herunder oplysning om, i hvilket omfang opsætningen af det midlertidige værksted i gården havde begrænset mulighederne for fysisk aktivitet i gården.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at det nye midlertidige værksted har mindsket gårdtursarealet, men ikke har begrænset mulighederne for fysisk aktivitet. De indsatte kan fortsat spille bordfodbold og bordtennis. Endvidere er der i august 2012 opsat en basketballkurv.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 7.3. Talsmandsordning

Direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland har fastsat nærmere regler om talsmandsvirksomheden i bekendtgørelse nr. 1154 af 7. december 2009 (medindflydelsesbekendtgørelsen). Det fremgår af § 5 i denne bekendtgørelse, at institutionen bl.a. "tager (...) stilling til", hvor ofte der afholdes valg af talsmænd, proceduren for valg af talsmænd og eventuelt fælles talsmand samt om kontrollen med disse valg.

Efter § 8, stk. 1, i den talsmandsbekendtgørelse, der er udstedt i medfør af den danske straffuldbyrdelseslov, skal lederne af kriminalforsorgens institutioner i Danmark fastsætte regler om nærmere angivne forhold, herunder de forhold, der også er nævnt i § 5 i den bekendtgørelse om medindflydelse, der gælder for kriminalforsorgens institutioner i Grønland.

Jeg bad om at få oplyst, om det forhold, at institutionerne "tager (...) stilling til" de forhold, der er nævnt i medindflydelsesbekendtgørelsens § 5, skal forstås sådan, at der (ligesom i Danmark) skal fastsættes skriftlige regler herom, f.eks. i anstaltens husorden.

Hvis det var tilfældet, bad jeg om at få oplyst, om der var fastsat sådanne regler for Anstalten for domfældte i Ilulissat.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst følgende:

"Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at Anstalten for domfældte i Ilulissat har fastsat regler om talsmandsordningen i husordenen.

Endvidere har Kriminalforsorgen i Grønland oplyst, at anstalten har to talsmænd, 1 fra annekset og 1 fra anstalten. Talsmændene bliver valgt ved brevstemmer, hvorefter en anstaltsbetjent og en indsat optæller stemmerne i fællesskab. Der bliver holdt beboermøder samt talsmandsmøder mindst 1 gang om måneden.

...

Det fremgår ikke af Kriminalforsorgen i Grønlands udtalelse, om der er fastsat skriftlige regler for proceduren ved valg af talsmand for de indsatte.

Af husordenen gældende for de grønlandske anstalter fremgår under overskriften 'Talsmænd' følgende:

'Der er adgang til at vælge talsmænd på de enkelte afdelinger.

Anstalten tager initiativ til jævnlige drøftelser med de valgte talsmænd.

Drøftelserne med anstalten skal også ske, hvis talsmændene anmoder herom.

Talsmanden kan på de indsattes vegne rette henvendelse til personalet og ledelsen med ønsker og klager vedrørende forholdene for de indsatte.'

(Se side 16 i husordenen, som vedlægges. Det bemærkes, at punktet vedrørende talsmænd ikke fremgår af husordenens indholdsfortegnelse.)

Justitsministeriet, Kriminalforsorgen i Grønlands bekendtgørelse nr. 1154 af 7. december 2009 om gennemførelse af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner (medindflydelsesbekendtgørelsen), indeholder bestemmelser blandt andet om institutionens pligt til møder og drøftelser med de indsatte, valg af talsmand, herunder valgret og valgbarhed samt om talsmandsarbejdets udførelse i forhold til den almindelige beskæftigelse.

Af bekendtgørelsens § 5 fremgår, at 'institutionen tager bl.a. stilling til, hvor ofte der afholdes valg af talsmænd, og proceduren for valg af talsmænd og eventuelt fælles talsmand samt om kontrollen med disse valg'.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger fsva. den foreslåede § 204 om medindflydelse (som blev til kriminallovens § 199) i lovforslaget L35, 2007-08, at det forudsættes, at der udfærdiges regler, der i den enkelte institution sikrer gennemførelsen af adgangen til medindflydelse, herunder afholdelse af møder med de indsatte, adgangen til at opstille og vælge talsmænd mv.

Direktoratet finder i forlængelse af ovenstående, at skriftlighed er nødvendig, når der udstedes regler, som skal sikre, at en ret for de indsatte iagttages i anstalterne. Direktoratet finder derfor, at det må følge af bestemmelsen i medindflydelsesbekendtgørelsens § 5, at der i institutionerne skal fastsættes yderligere skriftlige retningslinjer om talsmandsordningen.

Direktoratet har bedt Kriminalforsorgen i Grønland om, at husordenens afsnit om talsmænd tilføjes de i medindflydelsesbekendtgørelsens § 5 nævnte informationer, med henblik på at anstaltens indsatte kan danne sig overblik over alle elementer i ordningen, samt at det tydeliggøres i husordenens indholdsfortegnelse, at der kan findes oplysninger om en talsmandsordning i husordenen."

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 7.4. Aviser og bøger

I opfølgingsrapport nr. 2 om sidste inspektion af anstalten, tog ombudsmanden til efterretning, at det var muligt for alle indsatte (også for dem, der ikke havde regelmæssig udgang) en gang om ugen selv at låne bøger, tegneserier og tidsskrifter på biblioteket.

Af anstaltens (nye) husorden fremgår det, at indsatte, der har udgang, kan besøge biblioteket i byen i forbindelse hermed. Indsatte, der ikke har tilladelse til udgang, kan få hjælp af personalet til at låne bøger og tidsskrifter fra biblioteket.

Jeg forstod det sidste sådan, at det ikke længere var muligt for indsatte, der ikke har regelmæssig udgang, at komme på biblioteket en gang om ugen under ledsagelse af personalet. Jeg bad om at få oplyst, om det var rigtigt forstået.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at der ikke er fast ugentlig ledsaget udgang til biblioteksbesøg, men at der gives ledsaget udgang hertil i det omfang, der er persona-lemæssige ressourcer til rådighed.

Det fremgår desuden af kriminalforsorgens udtalelse af 22. august 2012, at personalet i anstalten låner bøger og tidsskrifter for de indsatte, som ikke har tilladelse til uledsaget udgang, og at personalet løbende drøfter med de indsatte, hvilke bøger de ønsker at låne.

Det fremgår videre, at anstalten på tidspunktet for denne udtalelse var i gang med at oprette en ordning, hvor biblioteket ugentligt sender en bibliotekar til anstalten, med henblik på at denne kan servicere de indsatte, der ikke har regelmæssig udgang. Kriminalforsorgen har oplyst, at ordningen på daværende tidspunkt ikke var startet endnu på grund af sommerlukning i biblioteket.

Kriminalforsorgen i Grønland har endvidere oplyst, at det i Anstalten for domfældte i Nuuk er blevet muligt at låne bøger elektronisk, og at man for tiden undersøger, om samme ordning kan tilbydes i andre anstalter.

Det fremgår desuden, at direktoratet anmodede Kriminalforsorgen i Grønland om en supplerende udtalelse om dette spørgsmål, og at den fungerende direktør for Kriminalforsorgen i Grønland i udtalelsen af 7. februar 2013 over for direktoratet har oplyst, at Anstalten for domfældte i Ilulissat har indgået en aftale med det lokale bibliotek i Ilulissat om at bruge Landsbibliotekets (i Nuuk) hjemmeside for at søge efter bøger, sådan som man også gør i Anstalten for domfældte i Nuuk.

Kriminalforsorgen i Grønland har videre oplyst, at de indsatte herved har mulighed for elektronisk over internettet at finde og reservere bøger, de kunne være interesseret i. Når de indsatte finder bøger, som de ønsker at låne, kører en anstaltsbetjent til det lokale bibliotek i Ilulissat og låner bøgerne under Anstalten for domfældte i Ilulissats lånenummer.

Derudover har de domfældte generelt mulighed for at benytte biblioteket i Ilulissat, når de har aftenudgang. I praksis vil det sige, at de domfældte, der har aftenudgang, kan benytte det lokale bibliotek mandag og onsdag mellem kl. 18.00 og 20.00. Anstalten for domfældte i Ilulissat har forsøgt at få en lokal bibliotekar til at komme i anstalten, men det har desværre endnu ikke været muligt at lave en aftale herom.

Kriminalforsorgen i Grønland har desuden nævnt, at anstalten modtager brugte bøger fra biblioteket i Ilulissat, så anstalten for tiden har et lille 'bibliotek' på 90-120 bøger af forskellig art.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 8.5. Lidt om sagerne

I en af sagerne var der udelukkende tale om andre foranstaltninger end disciplinære foranstaltninger. I sagen (forhørsprotokol nr. 4-2011, hvor den indsatte blev sigtet både for undvigelse og groft hærværk) blev der truffet afgørelse om enrum, tilbagekaldelse af udgang og erstatningspligt. Afgørelserne om enrum og tilbagekaldelse af udgang blev truffet i medfør af kriminallovens §§ 223, stk. 1, og 214, stk. 6, nr. 2. Afgørelsen om at pålægge den indsatte at betale erstatning blev truffet efter kriminallovens § 230 og "bekendtgørelse om betaling af erstatning". Sagen drejede sig om en tilbageholdt.

Jeg gengav indholdet af de regler, som der var henvist til i afgørelsen, og de regler, der gælder for tilbageholdte vedrørende disse forhold.

For så vidt angår tilbagekaldelsen af udgang nævnte jeg, at tilbageholdelsesstedet kan give en tilbageholdt udgangstilladelse for et kortere tidsrum. Hvis den tilbageholdte er anbragt i anstalt, skal politiets samtykke indhentes. Jeg måtte således forstå, at den indsatte i det konkrete tilfælde havde fået tilladelse til udgang efter disse regler.

For så vidt angår afgørelsen om erstatningspligt nævnte jeg bl.a., at det fremgår af § 74, stk. 1, i bekendtgørelsen om tilbageholdte, at tilbageholdelsesstedet over for tilbageholdte, der under frihedsberøvelsen har forvoldt skade på tilbageholdelsesstedets ting ved en erstatningspådragende adfærd, kan bestemme, at erstatningsbeløbet skal modregnes i den indsattes vederlag for beskæftigelse, hvis den tilbageholdte giver samtykke hertil.

Da det ikke fremgik af rapporten i det konkrete tilfælde, om den indsatte gav samtykke til modregning, bad jeg om oplysning om, hvorvidt den indsatte gav et sådant samtykke.

Jeg nævnte desuden, at anstalten, da sagen vedrørte en tilbageholdt, udtrykkeligt burde have henvist til hjemmelsgrundlaget for at træffe de nævnte afgørelser over for tilbageholdte.

Direktoratet har anført følgende:

”Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at anstalten på forespørgsel har oplyst, at den tilbageholdte mundtligt overfor personalet ved Anstalten for Domfældte i Ilulissat gav samtykke til modregning i vederlag for beskæftigelse.

På forespørgsel har Kriminalforsorgen i Grønland supplerende oplyst, at det ikke er muligt at se i forhørsprotokollen vedrørende den tilbageholdte, at denne har givet mundtligt tilsagn. Kriminalforsorgen har oplyst, at der står i protokollen, at der ville blive tale om erstatningsansvar i henhold til kriminallovens § 230, overfor de effekter den indsatte havde udøvet hærværk imod, ligesom der ville blive tale om enrumsanbringelse for den undvigelse, den indsatte havde foretaget. I forhørsprotokollen står der således ’indsatte har ikke noget imod sagen kun at han skal have enrum i en uge.’

Folketingets Ombudsmand har desuden påpeget, at da sagen vedrørte en tilbageholdt, burde anstalten udtrykkeligt have henvist til hjemmelsgrundlaget for at træffe de nævnte afgørelser overfor tilbageholdte.

Direktoratet har bedt Kriminalforsorgen i Grønland om at kommentere på ombudsmandens antagelse om, at den pågældende tilbageholdte havde opnået udgangstilladelse efter reglerne i bekendtgørelse om tilbageholdte.

Kriminalforsorgen i Grønland har den 5. december 2012 svaret direktoratet, at der ikke ses at have været tale om en tilbageholdt, som efter reglerne i retsplejeloven § 379, stk. 2, jf. §§ 18-23 i bekendtgørelsen om tilbageholdte undtagelsesvis havde fået tilladelse til udgang.

Kriminalforsorgen i Grønland har desuden oplyst, at man følger den praksis, at tilbageholdte, på samme måde som afsonere, ikendes udgangskarantæne for

undvigelse, dog således at karantænen skal træde i kraft fra det tidspunkt, hvor de i fremtiden modtager dom og overgår til afsoning heraf.

Direktoratet skal bemærke, at det fremgår af forhørsprotokollen i sagen 4-2011, at der er truffet afgørelse om udgangskarantæne i 12 uger under henvisning til udgangsbekendtgørelsens § 11, stk. 1, og kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2.

Ifølge kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2, kan en tilladelse til udgang tilbagekaldes eller vilkårene for tilladelsen ændres, hvis nye oplysninger om den indsatte forhold giver bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge den meddelte udgangstilladelse.

Den indsatte havde på afgørelsestidspunktet ikke tilladelse til udgang, da han var tilbageholdt inden dom. Det følger heraf, at hans tilladelse til udgang således ikke kunne tilbagekaldes, idet muligheden for tilbagekaldelse alene vedrører allerede meddelte tilladelser, jf. reglerne i udgangsbekendtgørelsens § 11, stk. 1 og kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2.

Kriminalforsorgen i Grønland har den 14. december 2012 svaret direktoratet, at der er tale om, at et hændelsesforløb er blevet registreret et forkert sted.

På supplerende forespørgsel har kriminalforsorgen oplyst, at man er enig i, at der ikke er hjemmel til at meddele udgangskarantæne i forhold til en afsoning, som endnu ikke er påbegyndt.

Direktoratet finder, at Anstalten for domfældte i Ilulissat, i stedet for at ikende udgangskarantæne fra det tidspunkt hvor den tilbageholdte måtte få dom og overgå til afsoning, burde have vejledt den pågældende om, at det i forbindelse med en fremtidig stillingtagen til spørgsmålet om udgang, efter den pågældende er overgået til afsoning af fængselsstraf, vil indgå som et moment i afvejningen af sagens omstændigheder, at den pågældende er undveget fra anstalten under tilbageholdelsen.

Direktoratet finder det beklageligt, at det ikke er noteret på sagen, at den pågældende er spurgt udtrykkeligt, om han vil samtykke til modregning af erstatningsbeløbet og at han har accepteret dette.

Direktoratet finder det desuden beklageligt, at afgørelsen den 17. marts 2011 blev truffet under henvisning til udgangsbekendtgørelsens § 11, stk. 1, og kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2, der som nævnt ikke finder anvendelse.”

Jeg har noteret mig det oplyste og er enig i, at der burde have været gjort notat om den indsattes samtykke til modregningen.

Ad 8.6.1. Den overtrådte bestemmelse

I en af sagerne (forhørsprotokol nr. 3-2011) var den indsatte blev sigtet for truende adfærd og upassende sprogbrug. Der var henvist til kriminallovens § 226, nr. 4, men det fremgik ikke (udtrykkeligt) af rapporten, om den udmålte foranstaltning omfattede begge dele.

For så vidt angår den truende adfærd nævnte jeg, at det ikke er tilstrækkeligt at henvise til kriminallovens § 226, nr. 4, men at der også skulle have været henvist til den bestemmelse i kriminallovgivningen, som anstalten anså den indsatte for at have overtrådt.

For så vidt angår upassende sprogbrug nævnte jeg, at der ikke er tale om en overtrædelse af kriminallovgivningen, og at der (hvis foranstaltningen også omfattede dette forhold) skulle have været henvist til den regel, som anstalten anså den indsatte for at have overtrådt vedrørende dette forhold.

Jeg bad i den forbindelse anstalten om at oplyse, hvilken bestemmelse den indsatte blev anset for at have overtrådt i forbindelse med sigtelsen om upassende sprogbrug.

Direktoratet har oplyst følgende:

”Kriminalforsorgen i Grønland har på forespørgsel oplyst, at den indsatte anses for at have overtrådt kriminallovens § 202, jf. § 226, nr. 1, jf. § 227, stk. 1. Kriminalforsorgen i Grønland har i den forbindelse henvist til de vejledende normalreaktioner i disciplinærsager. Disse tilsiger blandt andet, at den vejledende normalreaktion for upassende sprogbrug er en advarsel og eventuelt enrumsanbringelse i førstegangstilfælde, enrumsanbringelse i 1-3 dage ved andengangstilfælde og ved tredje gang enrumsanbringelse 3-5 dage, samt tilbagekaldelse af udgangstilladelse i 4-6 uger (side 40).

Kriminalforsorgen i Grønland har supplerende oplyst, at den indsatte blev sigtet for upassende sprogbrug og truende adfærd, men at disciplinærreaktionen alene blev ikendt for truende adfærd, for hvilket den indsatte i overensstemmelse med normalreaktionsskemaet blev ikendt 5 dages enrumsanbringelse.

Kriminalforsorgen i Grønland har henvist til bekendtgørelse nr. 1164 af 9. december 2009 om disciplinære foranstaltninger og disciplinærsagers behandling i anstalter (disciplinærsagsbekendtgørelsen) § 4-7, og kriminallovens § 226, nr. 4, § 227, stk. 1 og stk. 2, nr. 3, § 228, stk. 3-5.

Kriminalforsorgen i Grønland har henvist til, at hjemmelen må findes i lovens § 202, hvorefter de indsatte skal følge personalets anvisninger.

Direktoratet for Kriminalforsorgen er enig med ombudsmanden i, at der ikke er hjemmel i kriminalloven til at ikende disciplinærstraf for upassende sprogbrug.

Direktoratet finder, at kriminallovens § 202 alene omfatter de instruktioner, som personalet udstikker til de indsatte i konkret forekommende situationer, og at den ikke bør anvendes generelt i forhold de indsattes sprogbrug i institutionen.

For så vidt angår en forventeligt almindeligt forekommende uønsket adfærd hos de indsatte (hvilket upassende sprogbrug er), som Kriminalforsorgen i Grønland ønsker sanktioneret med disciplinærstraf, bør hjemlen til at ikende disciplinærstraf tilvejebringes ved at indføre konkret bestemmelse herom i anstaltens interne regler/husorden, under henvisning til kriminallovens § 226, nr. 6, hvorefter institutionens leder kan fastsætte regler, hvis overtrædelse kan medføre disciplinærstraf.

Direktoratet har derfor opfordret Kriminalforsorgen i Grønland til, at der i husordenen for anstalterne tilføjes en bestemmelse om, at indsattes upassende sprogbrug kan straffes med disciplinærstraf jf. kriminallovens § 226, nr. 6, samt at der sker tilretning af normalreaktionsskemaet i overensstemmelse hermed.

Direktoratet finder desuden, at der for så vidt angår sigtelsen for strafbart forhold (trusler), under det disciplinære forhør skulle have været henvist til kriminallovens § 226, nr. 4, jf. lovens § 37.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 8.6.2. Hjemlen for den ikendte foranstaltning

For så vidt angik fire sager om fund af rygeremedier nævnte jeg, at hjemlen for at ikende disciplinære foranstaltninger for besiddelse af rygeredskaber er kriminallovens § 226, nr. 5, jf. genstandsbekendtgørelsens § 29, stk. 2, og § 2, stk. 1, nr. 2, og at der i de konkrete sager derfor burde have været henvist til kriminallovens § 226, nr. 5 (om overtrædelse af regler, der er fastsat af ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning) i stedet for § 226, nr. 4 (om overtrædelse af kriminallovgivningen). Jeg gik ud fra, at anstalten ville være opmærksom på fremover at henvise til § 226, nr. 5, i tilsvarende sager.

For så vidt angår to sager om tilbageholdte nævnte jeg desuden, at henvisningen til retsgrundlaget for at ikende den disciplinære foranstaltning i disse tilfælde også burde have omfattet § 71 i bekendtgørelsen om tilbageholdte.

Der var i alle sagerne om disciplinære foranstaltninger ud over henvisningen til (en af bestemmelserne i) § 226 henvist til § 227. I de fire sager om fund af rygeremedier var der for så vidt angår § 227 også henvist til "evt. stk. 4".

Efter kriminallovens § 227, stk. 4, kan der ikendes bøde i forening med frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum. Kun i den ene af de fire sager blev der også truffet afgørelse om andet end en bøde, nemlig anbringelse i enrum.

Jeg bad om at få oplyst, hvad der blev ment med henvisningen til § 227, stk. 4, i de andre sager, og hvorfor der var anført "evt." stk. 4.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at anstalten ikke ved afgørelsen har taget stilling til, om kriminallovens § 227, stk. 4, skulle finde anvendelse. Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at anstalten er blevet gjort opmærksom på, at der skal tages stilling til relevant hjemmelsangivelse.

Kriminalforsorgen i Grønland har supplerende over for direktoratet oplyst, at kriminalforsorgen er opmærksom på, at anstalten fremover skal henvise til nr. 5 i tilsvarende sager (sagerne om fund af rygeredskaber).

Kriminalforsorgen i Grønland har desuden på forespørgsel fra direktoratet oplyst, at man er opmærksom på, at anstalterne fremover skal henvise til § 71 i bekendtgørelsen for tilbageholdte, når der er tale om tilbageholdte i henhold til retsplejeloven.

Direktoratet har udtalt, at direktoratet finder det beklageligt, at der ikke er angivet korrekte hjemler i de pågældende disciplinærsager. Direktoratet tager til efterretning, at Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at man fremover vil være opmærksom på at henvise korrekt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 8.6.3. Andre bestemmelser

Forhørscelleanbringelse skal fradrages i udståelsen af anbringelse i enrum, jf. disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. I den ene sag, hvor der var tale om forhørscelleanbringelse (forhørsprotokol nr. 22-2010), blev der truffet afgørelse om bl.a. "2 x enrum 1 dag". Forhør blev afholdt dagen efter anbringelsen i forhørscelle, men det fremgik ikke (udtrykkeligt) af forhørsnotatet, at den ene dag blev fratrukket i varigheden af enrumsanbringelsen.

Jeg bad om at få oplyst, om formuleringen i citatet skulle forstås sådan, at den ene dag blev fratrukket, jf. disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Hvis det ikke var tilfældet, bad jeg om at få oplyst, hvordan det så skulle forstås.

Jeg tilføjede, at det efter min opfattelse klart bør fremgå, om der er sket fradrag for den tid, som en indsat har tilbragt i forhørscelle. Det kan f.eks. anføres, at den indsatte ikendes x antal dage i enrum, og hvornår anbringelsen anses for udstået, eventuelt med en henvisning til disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Jeg noterede mig, at der i den konkrete sag var henvist til disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at forhørslederne i Kriminalforsorgen i Grønland i januar 2012 har været på forhørslederkursus, og at de her blandt andet er blevet undervist om, at det altid skal noteres, hvornår en enrumsanbringelse anses for udstået.

Kriminalforsorgen i Grønland har den 8. november 2012 pr. mail supplerende meddelt direktoratet, at kriminalforsorgen er enig i, at forhørscelle skal fratrækkes i enrumsanbringelsen, men at der også er så store belægningsproblemer i anstalten, at man foretager forhøret med det samme, for herefter at lade den indsatte udstå den ikendte enrumsanbringelse.

Der er således dobbeltbelægning på så mange celler, at det ikke lader sig gøre at anvende en celle som forhørs celle, mens sagens omstændigheder undersøges nærmere. Det fører til, at man i praksis ikke anvender forhørs celle forud for forhør.

Direktoratet har udtalt, at direktoratet er enig med mig i, at det skal fremgå klart af sagen, om der er sket fratæk af forhørs celleanbringelse. Direktoratet tager til efterretning, at forhørslederne i Kriminalforsorgen i Grønland i 2012 har modtaget undervisning herom.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder om undervisning af forhørslederne.

Ad 8.6.4. Bevisbedømmelse

Tre af rapporterne (forhørsprotokol nr. 23-2010, 24-2010 og 25-2010) omfattede disciplinære foranstaltninger over for tre indsatte for fund af rygeremedier i den enes celle, hvor de tre indsatte havde opholdt sig sammen. Den indsatte, på hvis celle rygeremedierne (en rygebon) blev fundet, oplyste, at han accepterede, at de andre røg hash på hans celle, men at han ikke selv deltog i det. Den ene af de to andre indsatte erkendte at være med, mens den sidste indsatte ingen kommentarer havde.

Alle tre indsatte blev sigtet for besiddelse af rygeredskaber (ikke for at have røget hash), og de fik alle tre en bøde for forholdet. Jeg lagde jeg til grund, at den disciplinære foranstaltning kun omfattede besiddelse af rygeredskaber og ikke også besiddelse eller indtagelse af hash.

Jeg anførte, at det for at kunne ikende en indsat en disciplinær foranstaltning for besiddelse af (eller råden over) genstande, som ikke er tilladt i institutionen, kræves, at det anses for bevist, at den pågældende indsatte har besiddet (eller rådet over) disse genstande. Da de indsatte er ansvarlige for deres egne celler, vil det normalt kunne være tilstrækkeligt at henvise hertil, hvis en indsat nægter kendskab til genstande, der findes på hans eller hendes celle, og ikke kan godtgøre, at genstandene er anbragt af en anden. For at kunne give en disciplinær foranstaltning til andre indsatte, der har været til stede, men har afvist, at de pågældende genstande tilhører dem (eller at have rådet over dem), kræves derimod, at det kan godtgøres, at disse indsatte besad (eller rådede over) disse genstande.

Jeg bad anstalten om at oplyse nærmere om anstaltens bevisbedømmelse i sagerne.

Kriminalforsorgen i Grønland har fra anstalten fået oplyst, at anstalten ved bevisbedømmelsen har lagt vægt på, at den indsatte, hvis afhøring er gengivet i protokol 24-2010 forklarede, at alle tre indsatte havde aftalt, at de skulle ryge hash, samt at den indsatte, som blev afhørt i sagen 25-2010, også havde erkendt sig skyldig i denne forseelse. Sammenholdt med de ansattes observationer, som fremgår af rapporterne, fandt anstalten det bevist, at de tre indsatte indgik en aftale om at ryge hash.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Den indsatte, hvis afhøring er gengivet i forhørsprotokol nr. 24-2010, er den indsatte, på hvis celle rygeredskabet blev fundet. Som anført i min endelige rapport om inspektionen oplyste denne indsatte, at han accepterede, at de andre røg hash på hans celle, men at han ikke selv deltog i det. Denne indsatte forklarede således ikke, at alle tre indsatte havde aftalt at ryge hash, men allerede fordi rygeredskabet blev fundet på hans celle, har jeg ingen bemærkninger til, at det blev anset for bevist, at han var i besiddelse af dette redskab.

Jeg har heller ingen bemærkninger til, at anstalten har anset det for bevist, at den indsatte, der erkendte at have røget hash (forhørsprotokol nr. 25-2010), rådede over rygeredskabet.

Selv om den sidste indsatte ikke erkendte at have røget hash (og dermed at have rådet over rygeredskabet), har jeg heller ingen bemærkninger til, at anstalten også i dette tilfælde anså det for bevist, at den indsatte havde (røget hash og dermed) rådet over rygeredskabet. Jeg henviser til, at den indsatte ikke bestred at have røget hash og til det, som anstalten har oplyst om personalets observationer.

Ad 8.7. Kompetence

Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, har kompetencen til at ikende en indsat en disciplinær foranstaltning, jf. kriminallovens § 226, stk. 1.

Afgørelserne var i de konkrete tilfælde truffet af enten anstaltslederen eller overvagtimesteren. Det fremgik ikke, om overvagtimesteren havde truffet afgørelse som stedfortræder i anstaltslederens fravær eller som bemyndiget efter delegation.

I sagen om inspektionen i 2006 af Anstalten for domfældte i Qaqortoq erklærede ombudsmanden sig enig med Direktoratet for Kriminalforsorgen i, at det ville være hensigtsmæssigt, at de lokale kompetenceforhold og arbejdsgange fastlægges udtrykke-

ligt i de tilfælde, hvor kompetencen er henlagt til institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil.

Den ledende anstaltsleder udarbejdede efterfølgende i brev af 19. november 2008 et udkast til regelsæt for de interne kompetenceforhold i anstalterne for domfældte. Den ledende anstaltsleder omtalte heri de regler, hvor kompetencen var henlagt til anstaltslederen eller den, der bemyndiges dertil. Anstaltslederen anmodede tillige anstalterne om i lokale regelsæt at fastlægge, hvorvidt anstaltslederens kompetence efter disse bestemmelser er delegeret, samt sende ham en kopi af disse regler. Den ledende anstaltsleder oplyste i den forbindelse, at anstaltslederens kompetence kun kan delegeres til anstaltslederens stedfortræder.

Direktoratet havde ingen bemærkninger til dette brev, og det havde ombudsmanden heller ikke.

Jeg gik ud fra, at der i overensstemmelse med det nævnte brev blev fastsat regler om delegation af kompetence i (bl.a.) Anstalten for domfældte i Ilulissat, og jeg bad om en kopi af disse regler.

Jeg bad desuden om oplysning om ledelsens tilsyn med behandlingen af disciplinærsager i Anstalten for domfældte i Ilulissat.

Direktoratet har udtalt følgende:

”Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at der ikke på nuværende tidspunkt er et generelt regelsæt for de interne kompetenceforhold, men at de generelle personalepolitikker løbende bliver revideret. Kriminalforsorgen har anført, at man er enig i, at det findes mest hensigtsmæssigt, at de lokale kompetenceforhold og arbejdsgange fastlægges, og vil derfor fastsætte regler herom.

Kriminalforsorgen i Grønland har supplerende oplyst, at kriminalforsorgen ikke er bekendt med det omtalte brev af 19. november 2008, der regulerer det interne kompetenceforhold i Anstalten for Domfældte i Ilulissat. I forbindelse med etableringen af det nye direktorat, der officielt virkede med indførelsen af den nye kriminallov af 1. januar 2010, blev der i samme forbindelse udarbejdet en lang række nye procedurer, der i dag regulerer kompetenceforhold mv. i anstalterne. Disse procedurer er samlet på kriminalforsorgens intranet, hvortil alle medarbejdere har adgang. Der er således i dag samlet 55 små procedurer/retningslinjer på intranet-

tet, der bl.a. også regulerer kompetenceforholdene ude i anstalterne på en lang række områder.

Direktoratet kan supplerende oplyse, at der på intranettet er retningslinjer om kompetence i forhold til magt og sikringsmidler (anbringelse i observations- og sikringscelle) og prøveløsladelse.

Et udskrift vedlægges til orientering.

Kriminalforsorgen i Grønland har vedrørende anstaltsledelsens kontrol med behandlingen af disciplinærsager oplyst, at der i Anstalten for domfældte i Ilulissat er en anstaltsleder og fungerende overvagtimester, som begge kan varetage funktionen som forhørsleder. Kriminalforsorgen har oplyst, at anstaltslederen vender de konkrete disciplinære situationer med den fungerende overvagtimester med henblik på at sikre ens bevisbedømmelse og udmåling af disciplinærstraf.

Kriminalforsorgen i Grønland har supplerende oplyst, at kriminalforsorgen løbende udfører inspektioner i de grønlandske anstalter og herunder også undersøger hvordan den løbende sagsbehandling fungerer i relation til behandlingen af disciplinærsager. Sådanne inspektioner har været medvirkende årsag til, at der skrives nye procedurer. Herunder også vejledningen om enrumsanbringelse fra oktober 2012.

Kriminalforsorgen har efterfølgende tilsendt direktoratet en kopi af skrivelsen vedrørende procedure omkring enrumsanbringelser i kriminallovens § 223 og § 227, som vedlægges til ombudsmandens orientering.

Direktoratet tager det af Kriminalforsorgen i Grønland oplyste om, at der vil blive udfærdiget vejledninger om lokale kompetenceforhold og arbejdsgange, til efterretning.

Direktoratet tager det af Kriminalforsorgen i Grønland oplyste om kontrol til efterretning.

Direktoratet skal bemærke, at direktoratet finder, at der desuden bør foregå en stikprøvevis kontrol fra anstaltslederen. Direktoratet har opfordret Kriminalforsorgen i Grønland til at sørge for, at en sådan kontrolvirksomhed iværksættes.

Direktoratet skal bemærke, at direktoratet ikke har foretaget en egentlig gennemgang af den vejledning fra oktober 2012, som Kriminalforsorgen i Grønland har udarbejdet.

Vedrørende Kriminalforsorgen i Grønlands intranet, som direktoratet under behandlingen af denne sag har fået adgang til, kan det oplyses, at direktoratet har opfordret Kriminalforsorgen i Grønland til, at retningslinjerne på intranettet dateres, at dato for seneste redigering af den enkelte retningslinje anføres i dokumentet samt at det noteres tydeligt, hvis dokumenter eller retningslinjer ikke længere er gældende.”

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra, at der herefter er eller vil blive udarbejdet regler om delegation af kompetence også på området for disciplinære foranstaltninger.

Jeg går desuden ud fra, at der nu også foretages en stikprøvevis kontrol fra anstaltslederens side i de enkelte anstalter, herunder i Anstalten for domfældte i Ilulissat.

For god ordens skyld tilføjes det, at jeg heller ikke har foretaget en egentlig gennemgang af den vejledning om anbringelse i enrum, som Kriminalforsorgen i Grønland har udarbejdet i oktober 2012.

Ad 8.9. Sanktionen

Under punktet til angivelse af begrundelsen i forhørsnotaterne er der i de fleste tilfælde henvist til normalreaktionsskemaet for anstaltssektoren i Grønland. Et sådant skema blev modtaget i forbindelse med inspektionen i 2006 af anstalterne for domfældte i Nuuk og Qaqortoq.

Hvis der var sket ændringer heri (f.eks. i forbindelse med gennemførelsen af den nye kriminallov for Grønland), bad jeg om en kopi af det nye normalreaktionsskema.

En kopi af det senest opdaterede normalreaktionsskema er vedlagt udtalelserne.

Jeg har noteret mig, at der er sket en opdatering af normalreaktionsskemaet. Jeg har orienteret mig i skemaet, men har ikke herved taget stilling til indholdet heraf.

Efter disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, kan en bøde højst udgøre et beløb svarende til det almindelige vederlag, der udbetales indsatte for en uges beskæftigelse, med fradrag af den del af vederlaget, som er beregnet til dækning af personlige fornødenheder.

Det almindelige vederlag er fastsat i en bekendtgørelse om satser for vederlag mv. til de indsatte i kriminalforsorgens institutioner og reguleres en gang om året. For 2011 udgjorde beløbet 11,40 kr. i timen svarende til ca. 420 kr. om ugen, jf. § 2, nr. 1, i bekendtgørelse af 1. december 2010. Beløbet til personlige fornødenheder er fastsat i § 2, nr. 8-11.

Lommepenge udgjorde i 2011 ifølge § 1, stk. 1, i samme bekendtgørelse 456 kr. om ugen (med mulighed for enten at forhøje eller nedsætte beløbet efter henholdsvis stk. 2 og 3).

I flere tilfælde var der truffet afgørelse om en bøde "svarende til nedsættelse af lommepenge i 2 uger". Hvilket beløb der konkret blev fratrukket (eller hvor stor en nedsættelse der var tale om), fremgik ikke af forhørsnotaterne i sagerne.

Jeg bad anstalten om at oplyse, om udmålingen af bøden i disse tilfælde var sket i overensstemmelse med reglerne i disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 1.

Direktoratet har oplyst følgende:

"Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at udmålingen af bødens størrelse i de nævnte sager er sket i overensstemmelse med reglen i disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 1.

Kriminalforsorgen i Grønland har supplerende vedrørende udmåling af bøderne blandt andet oplyst, at bødernes størrelse er fastsat efter reglerne i disciplinærsagsbekendtgørelsen. Direktoratet har i forlængelse heraf bedt Kriminalforsorgen i Grønland om at uddybe besvarelsen af dette punkt, herunder at fremlægge grundlaget for beregningen af bøderne.

Kriminalforsorgen i Grønland har supplerende oplyst, at det ikke er muligt at fremsende sådan dokumentation.

Kriminalforsorgen i Grønland har ved besvarelse af 8. november 2012 til direktoratet sendt kopier af kvitteringer som eksempler på, hvordan lommepenge fra-

trækkes en meddelt bøde. Således har kriminalforsorgen sendt en række kvitteringer fra Anstalten for domfældte i Ilulissat og en kvittering fra Anstalten for domfældte i Sisimiut.

Det fremsendte materiale fra Ilulissat kan ikke umiddelbart tydes af direktoratet, da det ikke fremstår komplet, men direktoratet vil lægge til grund, at beregningen er foretaget på samme måde som i eksemplet af 6. november 2012 fra Anstalten for domfældte i Sisimiut.

Det fremgår af den nævnte kvittering fra Anstalten for domfældte i Sisimiut, at den indsatte har fået udbetalt 741,50 kr. i vederlag for en uges beskæftigelse (jf. Kriminalforsorgen i Grønlands bekendtgørelse nr. 1149 af 13. december 2011 om satser for vederlag m.v. til indsatte i kriminalforsorgens institutioner i Grønland, § 2, nr. 1-3) og 545 kr. til en uges personlige fornødenheder (jf. bekendtgørelse om satser § 2, nr. 9-12). Således i alt 1285,50 kr.

Fra denne udbetaling er trukket bøde på 147 kr.

Det fremgår af kriminalforsorgens udtalelse, at bødeniveauet er aftalt på et ledermøde i Nuuk i 2010, og at der opereres med to bødeniveauer; bøde svarende til nedsættelse af lommepenge i to uger og bøde svarende til nedsættelse af lommepenge i fire uger.

Af disciplinærsagsbekendtgørelsen fremgår det om fastsættelse af bøde i § 2, stk. 1, at en bøde højst kan udgøre et beløb svarende til det almindelige vederlag, der udbetales indsatte for en uges beskæftigelse, med fradrag af den del af vederlaget, som er beregnet til dækning af personlige fornødenheder.

Det fremgår desuden af samme bestemmelses stk. 3, at direktøren for Kriminalforsorgen efter indstilling fra anstalten kan træffe afgørelse om, at indeholdelsen af en ikendt bøde skal fordeles i op til 12 uger.

Direktoratet lægger som nævnt til grund, at bøderne i de nævnte sager er beregnet i overensstemmelse med disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, og at en bøde svarende til fratræk af 147 kr. om ugen i to uger (i alt 294 kr.) ikke overstiger niveauet for vederlag med fratræk af den del af det udbetalte beløb, som skal anvendes til personlige fornødenheder (545 kr.).

Direktoratet kan derfor henholde sig til de trufne afgørelser vedrørende udmåling af bødens størrelse.

Direktoratet skal bemærke, at anstalten ikke ses at have hjemmel til at foretage opdeling af bøden, idet det fremgår af disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 3, at det alene er lederen af Kriminalforsorgen i Grønland, der har kompetencen til at bestemme opdeling af en bøde.

Direktoratet finder det beklageligt, at anstalterne uden kompetence hertil har truffet afgørelse om opdeling af bøderne.

Direktoratet finder det desuden beklageligt, at ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland ikke i forbindelse med denne sag har konstateret, at praksis i forhold til opdeling af bøder ikke er foregået i overensstemmelse med reglerne.”

Jeg bemærker indledningsvis, at det nævnte eksempel fra Anstalten for domfældte i Sisimiut ikke er blandt de bilag, som jeg har modtaget fra direktoratet, hverken i denne sag eller i sagen om Anstalten for domfældte i Sisimiut.

Som nævnt af direktoratet kan en bøde ifølge disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, højst udgøre et beløb svarende til det almindelige vederlag, der udbetales indsatte for en uges beskæftigelse, med fradrag af den del af vederlaget, som er beregnet til dækning af personlige fornødenheder. Jeg går ud fra, at det almindelige vederlag skal forstås på samme måde som den tilsvarende bestemmelse i straffuldbyrdeslovens § 69, stk. 1, 2. pkt., dvs. som grundlønnen uden tillæg, jf. Annette Esdorf mfl., Straffuldbyrdesloven med kommentarer, side 169 med henvisning til forarbejderne til loven. Dette beløb er fastsat i bekendtgørelsen om satser for vederlag og reguleres én gang om året. Som nævnt i rapporten udgjorde det almindelige vederlag i 2011 11,40 kr. i timen svarende til ca. 420 kr. om ugen, jf. § 2, nr. 1, i bekendtgørelsen. Beløbet til personlige fornødenheder er fastsat i § 2, nr. 8-11.

Jeg har noteret mig, at der i det konkrete eksempel, som der er henvist til, er udbetalt i alt 741,50 kr. i vederlag for en uges beskæftigelse (dvs. mere end ”det almindelige vederlag”) og 545 kr. til en uges personlige fornødenheder, i alt 1286,50 kr.

Jeg har desuden noteret mig, at der i eksemplet er fratrukket en bøde på 147 kr. om ugen i 2 uger, eller i alt 294 kr. Samme beløb (147 kr. for en uge) er fratrukket i bøder i de vedlagte eksempler fra Anstalten for domfældte i Ilulissat, hvor jeg går ud fra, at der også er sket en opdeling. Jeg må derfor forstå, at det er dette beløb (bødeniveau),

der er aftalt på et ledermøde i Nuuk i 2010, dvs. at en bøde svarende til nedsættelse af lommepenge i to uger i 2011 udgjorde 294 kr. Hvis det er korrekt forstået, og dette beløb også danner grundlag for bøder, der svarer til nedsættelse af lommepenge i fire uger, udgør sådanne bøder således mere end det beløb, der er tilladt efter disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 1.

I sagen om Anstalten for domfældte i Sisimiut har jeg udtalt, at jeg, hvis det er korrekt forstået, går ud fra, at denne del af bødeniveauet vil blive overvejet på ny.

Idet jeg i øvrigt går ud fra, at anstalten i alle tilfælde er opmærksom på, at der ikke trækkes et større beløb, end der er hjemmel til i bekendtgørelsen, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Jeg har samtidig noteret mig det, som direktoratet har oplyst om behandlingen af sager om opdeling af bøder.

I en sag med forhørsprotokol nr. 1- 2011 blev der også truffet afgørelse om at tilbagekalde udgang en bestemt dag. Det fremgik af forhørsnotatet, at det skete i stedet for anbringelse i enrum, fordi det på grund af overbelægning ikke var muligt at anbringe den indsatte i enrum.

I det foreliggende tilfælde bestod den indsattes disciplinære forhold i, at han var i besiddelse af en mobiltelefon. Den indsatte havde fået en advarsel for samme forhold ca. 1½ måned tidligere, og jeg gik ud fra, at der ved udmålingen af foranstaltningen blev lagt vægt på dette forhold (selv om det ikke fremgik af rapporten af 11. februar 2011).

Tilbagekaldelsen af udgang skete ikke efter kriminallovens § 227, men efter kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2. Der kunne heller ikke have været truffet afgørelse om tilbagekaldelse af udgang som en disciplinær foranstaltning efter § 227, da det kun kan ske, hvis den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de fastsatte vilkår for udgangstilladelsen, jf. kriminallovens § 227, stk. 3.

Efter kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2, kan en tilladelse til udgang tilbagekaldes (eller vilkårene for tilladelsen ændres), hvis nye oplysninger om den indsattes forhold giver bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge den meddelte udgangstilladelse.

Jeg forstod sagen sådan, at der skete tilbagekaldelse af udgang i stedet for anbringelse i enrum (fordi det ikke var muligt at gennemføre en sådan anbringelse). Jeg forstod således, at der ikke ville være sket tilbagekaldelse af udgang efter kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2, hvis det havde været muligt at gennemføre en enrumsanbringelse.

Jeg bad om at få oplyst, om det var rigtigt forstået. Hvis det var tilfældet, bad jeg desuden om en udtalelse om det forhold, at den indsatte fik tilbagekaldt udgang som følge af, at han ikke kunne anbringes i enrum.

Direktoratet har oplyst følgende:

”Kriminalforsorgen i Grønland har vedrørende afgørelsen nævnt i forhørsprotokol nr. 1-2011 supplerende oplyst, at det er korrekt, at man ikke ville have brugt muligheden for tilbagekaldelse af udgangstilladelse, hvis det havde været muligt at anbringe den indsatte i enrum som disciplinær sanktion.

Det fremgår af kriminallovens § 227, stk. 3, vedrørende disciplinære sanktioner, at tilbagekaldelse af tilladelse til udgang kan anvendes som disciplinær sanktion, hvis forseelsen vedrører misbrug af udgangstilladelse, herunder også manglende overholdelse af vilkår for udgang.

Det fremgår af sagen vedrørende forhørsprotokol nr. 1-2011, at den disciplinære sag vedrørte besiddelse af en mobiltelefon inde på anstaltens område. Det er ikke i sagen nævnt, at den indsatte skulle have begået udgangsmisbrug ved at have indsmuglet mobiltelefonen fra udgang. Direktoratet må derfor lægge til grund, at den indsattes forseelse således ikke vedrører misbrug af udgangstilladelsen.

Direktoratet finder det beklageligt, at Anstalten for domfældte i Ilulissat har anvendt tilbagekaldelse af tilladelse til udgang som en disciplinær reaktion, uanset at forseelsen ikke vedrørte udgang, og at der dermed ikke er hjemmel til at bestemme en sådan sanktion.

Direktoratet skal bemærke, at der efter kriminallovens § 227, stk. 5, er mulighed for at ikende betinget enrumsanbringelse, ligesom der er mulighed for at ikende enrumsanbringelse til udståelse på et senere tidspunkt, hvor der er plads i anstalten.

Direktoratet er således heller ikke enig med Kriminalforsorgen i Grønland i, at det ikke var muligt at disciplinærstraffe den indsatte for de begåede forseelser ved hjælp af enrumsanbringelse.”

Jeg har noteret mig det oplyste og er enig med direktoratet i, at der ikke var hjemmel til at træffe afgørelse om tilbagekaldelse af udgang som disciplinær foranstaltning i det konkrete tilfælde.

Ad 8.10. Indberetning

Hvis der træffes bestemmelse om anbringelse i enrum i mere end tre døgn, skal institutionen straks foretage indberetning herom til direktøren for Kriminalforsorgen, der skal godkende, at anbringelse i enrum opretholdes, jf. disciplinærsagsbekendtgørelsens § 6. Indberetningen skal indeholde en nærmere begrundelse for afgørelsen og skal vedlægges kopi af det notat, der skal udarbejdes i medfør af § 5, stk. 5. Efter denne bestemmelse skal der gøres notat om dato og klokkeslæt for anbringelsens iværksættelse og ophør.

Der var i to tilfælde tale om afgørelser om enrum i mere end tre dage. Det drejer sig om sagerne med forhørsprotokol nr. 21-2010 og 3-2011.

Jeg gik ud fra, at der var sket indberetning i disse tilfælde. Jeg bad om en kopi af disse indberetninger og oplysning om Kriminalforsorgen i Grønlands behandling heraf.

Direktoratet har oplyst følgende:

”Kriminalforsorgen i Grønland har i supplerende besvarelse af 8. november 2012 henvist til sin besvarelse af pkt. 8.5. i supplerende udtalelse af 5. oktober 2012 til direktoratet vedrørende Anstalten for domfældte i Sisimiut, hvoraf det fremgår, at der ikke er sket indberetning, som reglerne kræver.

Det fremgår af denne udtalelse, at Kriminalforsorgen i Grønland har været opmærksom på, at reglerne omkring Kriminallovens § 223 (adækvat reaktion) og § 227 (disciplinærstraf) har krævet en del opmærksomhed ude i anstalterne. Det fremgår, at man fra ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland efter ombudsmandens inspektioner har sendt Kriminalforsorgens jurist ud til alle anstalter, med fokus på undervisning i den daglige sagsbehandling.

Direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland har videre oplyst, at der er udarbejdet en række nye procedurer for at støtte op om sagsbehandlingen, og at en procedure om disciplinære reaktioner, herunder vedrørende kriminallovens § 223 og § 227 er under udarbejdelse.

Kriminalforsorgen i Grønland har desuden på direktoratets supplerende forespørgsel i en mail af 6. november 2012 vedrørende Anstalten for Domfældte i Sisimiut oplyst, at man ikke har foretaget en efterfølgende, eventuelt stikprøvevis, kontrol med de afgørelser om enrumsanbringelse af mere end 3 dages varighed, som er truffet siden kriminallovens ikrafttræden, efter man er blevet opmærksom på, at anstalterne ikke har administreret efter reglerne.

Direktoratet finder det beklageligt, at Anstalten for domfældte i Ilulissat ikke har indberettet til lederen af Kriminalforsorgen i Grønland i overensstemmelse med reglen i kriminallovens § 227. Direktoratet finder det desuden beklageligt, at Kriminalforsorgen i Grønland ikke ved hjælp af sin løbende kontrol med sagsbehandlingen i anstalterne har konstateret fejlen og endelig finder direktoratet det beklageligt, at ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland ikke har foretaget en efterfølgende, stikprøvevis kontrol med de afgørelser, hvor han burde have været inddraget i sagsbehandlingen.

Direktoratet har meddelt Kriminalforsorgen i Grønland, at direktoratet forventer, at Kriminalforsorgen i Grønland fremover vil være opmærksom på, om man modtager indstillinger fra anstalterne om disciplinær enrumsanbringelse af mere end 3 dages varighed, og at man – såfremt dette ikke er tilfældet – af egen drift vil rette henvendelse til anstalterne, for at sikre sig, at bestemmelsen i disciplinærsagsbekendtgørelsens § 6 nu overholdes i alle tilfælde.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om inspektionen den 6. juni 2011 af Anstalten for domfældte i Ilulissat som afsluttet.

Underretning

Denne rapport sendes til Anstalten for domfældte i Ilulissat, Kriminalforsorgen i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen og de indsatte i anstalten.

København, den 29-07-2013

Jørgen Steen Sørensen